

Úr ríki náttúrunnar

Eyjar

Örstutt um myndbandið: Myndbandið fjallar um eyjar víða um heim, myndun þeirra og dýralíf. Fjölbreytt dýralíf er á eyjum og við skoðum hvernig það hefur þróast öðruvísi en á meginlöndunum.

Efnisráður: Hvernig verða eyjar til? Skoðað er hvernig þær myndast og hvernig líf tekur sér smám saman bólfestu á þeim. Fjallað er um þróun tegunda á eyjum, hvernig sumar tegundir sem þar búa verða ólíkar öllum öðrum tegundum eftir algera einangrun í langan tíma. Eyjur finnast um alla jörð, flestar þeirra nærri löndum en sumar eru einangraðar úti á reginhafi.

Markmið/meginviðfangsefni:

- Að vita hver eru helstu einkenni eyja
- Að þekkja mismunandi gerðir eyja eftir myndun þeirra
- Að skilja að allt sem er á eyju er aðkomið
- Að skilja hvers vegna dýrategundir á eyjum þróast öðruvísi en tegundir á meginlöndum

Helstu atriði og hugtök:

- eyja
- Surtsey
- kóraleymar
- Galapagoseymar
- afskekktar og þéttbýlar eyjar
- Maldívaeyjar
- Páskaeyja
- sprengigos
- þróunarkenning Darwins

Hugmyndir að verkefnum

- Skoða þjóðfélög sem eru byggð á eyjaklösum og aðlögun íbúanna
- Finna gögn um Surtsey og myndun hennar og skoða hvernig plöntu- og dýralíf hefur tekið sér bólfestu þar
- Kanna hvernig líf íbúa afskekktara eyja getur gjörbreyst þegar aðkomumenn koma í heimsókn
- Skoða afleiðingar þess þegar menn flytja nýjar lífverutegundir til eyja

Til umræðu:

- Hvers vegna er lítið um rándýr á eyjum?
- Hvernig myndast kóraleymar?
- Hvaða áhrif hefur það haft á Íslendinga að búa á eyju?
- Hvaða afleiðingar hafði það fyrir Ísland að menn fluttu hingað nýjar dýrategundir svo sem sauðkindina?
- Hvað er eyja og hvað ekki?

Tengsl við námskrá:

Úr jarðvísindum: loft, láð og lögur; jarðfræði-landmótun

Úr lífvísindum: erfðir, aðlögun, þróun

Tengsl við námsefni:

Lifandi veröld

Einkenni lífvera

Landafræði handa unglíngum (1. hefti)

Land og líf

Titill á frummáli: *Island*

Þýðandi og þulur: Guðni Kolbeinsson